

# Робоча програма дисципліни «Економічна теорія»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 · КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

БАКАЛАВР

90

Годин

Загальний обсяг дисципліни

3

Кредити ЄКТС

Відповідно до стандарту

3

Модулі

Змістовних блоки курсу



# Загальна інформація про дисципліну

## Ідентифікація

**Назва:** Економічна теорія

**Спеціальність:** 123 Комп'ютерна інженерія

**Ступінь:** Бакалавр

**Обсяг:** 90 годин / 3 кредити ЄКТС

**Модулів:** 3 змістовних блоки

## Призначення дисципліни

Дисципліна «Економічна теорія» формує у студентів системне розуміння економічних законів, категорій і механізмів функціонування ринкової економіки. Курс охоплює основи політичної економії, мікроекономіки та макроекономіки, формує економічне мислення, здатність аналізувати господарські процеси на рівні підприємства, галузі та національної економіки.

Дисципліна є обов'язковою для підготовки бакалаврів зі спеціальності «Комп'ютерна інженерія» та забезпечує формування загальних компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою.

# Загальні компетентності

## Аналітичне мислення

Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання економічної інформації: виявлення причинно-наслідкових зв'язків, порівняння альтернативних моделей, формування обґрунтованих висновків щодо господарських явищ і процесів.

## Комунікація

Здатність до усної та письмової комунікації: чітко пояснювати економічні концепції та явища, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати реферати, есе та аналітичні записки з економічної тематики.

## Самоорганізація

Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки аналітичних матеріалів, презентацій і дослідницьких проектів з економіки.

## Командна робота

Відповідальність, ініціативність та готовність працювати в команді під час групового аналізу економічних кейсів, обговорення дискусійних питань ринкової економіки та спільного розв'язання задач.

Студент повинен вміти: аналізувати навчальну, статистичну та аналітичну інформацію з економіки; виділяти головне та узагальнювати результати; планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.

# Фахові компетентності

## Розуміння економічної теорії

Розуміння сутності та закономірностей функціонування економічних систем, місця України у світовій економіці. Знання ключових економічних категорій, законів і механізмів — від мікро- до макрорівня.

## Аналіз ринкових явищ

Здатність аналізувати ринкові механізми, поведінку споживачів і виробників, структуру ринків, визначати рівноважні стани та оцінювати вплив зовнішніх факторів на ринкову рівновагу.

## Макроекономічний аналіз

Знання основ макроекономічного регулювання: фіскальна та монетарна політика, моделі економічного зростання, інфляція, безробіття, платіжний баланс. Розуміння зв'язку між макроекономічними показниками та суспільними процесами.

## Нормативно-правова база

Орієнтування в нормативно-правовій базі у сфері економічної діяльності в Україні; використання наукових та статистичних джерел для формування обґрунтованих висновків і суджень.

# Результати навчання

01

---

## Пояснення економічних категорій

Пояснювати сутність ключових понять і явищ: попит, пропозиція, рівновага, еластичність, ВВП, інфляція, безробіття, фіскальна політика, монетарна політика, економічне зростання.

03

---

## Аналіз господарських процесів

Аналізувати господарські процеси на мікро- та макрорівні, оцінювати наслідки економічної політики держави, виявляти зв'язок між теоретичними моделями та практичними ситуаціями в економіці України.

02

---

## Характеристика ринкових механізмів

Характеризувати основні ринкові механізми та структури ринків, застосовувати методи порівняльного та кількісного аналізу, визначати тенденції та робити обґрунтовані висновки.

04

---

## Робота з джерелами

Орієнтуватися в науковій та статистичній базі з економічної теорії; використовувати наукові та інформаційні ресурси для підготовки обґрунтованих аналітичних матеріалів і вирішення практичних задач.

# Основи економічної теорії та ринковий механізм

## Тема 1.1

Предмет і метод економічної теорії. Основні економічні концепції та школи.

## Тема 1.2

Економічні системи та форми власності. Ринок як механізм координації господарської діяльності.

## Тема 1.3

Теорія попиту та пропозиції. Ринкова рівновага та еластичність.

## Тема 1.4

Теорія споживацького вибору. Теорія виробництва та витрат підприємства.

# Предмет, метод та школи економічної теорії

## Лекційний матеріал (2 год.)

**Лекція 1:** Економічна теорія як наука: предмет, об'єкт, функції. Методологія економічного аналізу: індукція, дедукція, моделювання, граничний аналіз, функціональний аналіз. Основні економічні закони та категорії.

**Школи економічної думки:** меркантилізм, фізіократи, класична політична економія (А. Сміт, Д. Рікардо), марксизм, маржиналізм, неокласика, кейнсіанство, монетаризм, інституціоналізм. Сучасна економічна думка та розвиток економічної науки в Україні.

## Ключові питання лекції

- Предмет і функції економічної теорії як науки
- Методи економічного аналізу та економічне моделювання
- Основні школи і напрями економічної думки
- Позитивна та нормативна економіка
- Місце економічної теорії в системі економічних наук

## Практичне заняття (1 год.)

**Завдання 1.** Складання порівняльної таблиці «Основні економічні школи»: заповнення за критеріями (хронологія, представники, ключові ідеї, сучасна актуальність).

**Завдання 2.** Кейс: аналіз актуальності кейнсіанських та монетаристських підходів в умовах воєнної економіки України. Обговорення дискусійних питань.

**Завдання 3.** Тестування за ключовими термінами теми (10 питань).

## Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання посібника: Мащенко М. А. та ін. «Економічна теорія» — розділ «Предмет і метод»
- Підготовка реферату: «Розвиток економічної думки в Україні у XX–XXI ст.»
- Складання схеми «Методи економічного аналізу» з прикладами застосування



**Очікуваний результат:** студент вміє характеризувати предмет економічної теорії, описувати основні методи дослідження та ключові школи економічної думки.

# Економічні системи та ринок як механізм координації

1

## Традиційна економіка

Звичай та традиції як основний механізм розподілу ресурсів. Натуральне господарство.

2

## Командна економіка

Централізоване планування. Держава як головний суб'єкт розподілу ресурсів.

3

## Ринкова економіка

Ціновий механізм. Приватна власність. Конкуренція як рушійна сила розвитку.

4

## Змішана економіка

Поєднання ринку та державного регулювання. Сучасна модель більшості країн, зокрема України.

### Лекційний матеріал (2 год.)

Типи економічних систем: традиційна, командна, ринкова, змішана. Форми власності та їх еволюція. Ринок: поняття, функції, суб'єкти та об'єкти. Інфраструктура ринку. Переваги та обмеження ринкового механізму. Економіка України в умовах трансформації та воєнного часу.

### Практика (1 год.) та СРС (5 год.)

**Практика:** Порівняльна характеристика економічних систем; аналіз трансформації власності в Україні після 1991 р.; дискусія «Ринок vs держава: де межа регулювання?».

**СРС:** Опрацювання: Пилипенко Г. М., Пилипенко Ю. І. «Економічна теорія» (Дніпро : НТУ «ДП», 2022); підготовка аналітичної записки «Особливості ринкової трансформації економіки України».

# Теорія попиту, пропозиції та ринкова рівновага

## Лекційний матеріал (4 год.)

**Лекція 3–4:** Попит: закон попиту, нецінові чинники, крива попиту. Пропозиція: закон пропозиції, нецінові чинники, крива пропозиції. Ринкова рівновага: рівноважна ціна і кількість, механізм встановлення рівноваги. Надлишок і дефіцит на ринку.

**Еластичність:** цінова еластичність попиту та пропозиції, перехресна еластичність, еластичність за доходом. Практичне значення еластичності для аналізу ринків товарів та послуг ІТ-сфери.

## Ключові питання

- Закон попиту та закон пропозиції: зміст та виключення
- Нецінові детермінанти попиту і пропозиції
- Ринкова рівновага та механізм ціноутворення
- Еластичність та її практичне застосування
- Вплив державного регулювання цін на ринкову рівновагу

## Практичне заняття (2 год.)

**Завдання 1.** Розв'язання задач: визначення рівноважної ціни та кількості за заданими функціями попиту і пропозиції; аналіз зміщення кривих.

**Завдання 2.** Кейс: аналіз ринку програмного забезпечення в Україні — чинники попиту та пропозиції, тенденції ціноутворення.

**Завдання 3.** Розрахунок коефіцієнтів еластичності за статистичними даними ринків.

## Самостійна робота (8 год.)

- Опрацювання: Ігнатюк А. І., Базилевич В. Д., Кирильчук О. В. та ін. «Мікроекономіка» (Київ : Ліра-К, 2023) — розділи «Попит і пропозиція», «Еластичність»
- Підготовка аналітичної записки «Ринок праці у ІТ-секторі України: попит, пропозиція, рівновага»
- Розв'язання практичних задач на визначення рівноваги та еластичності



**Очікуваний результат:** студент вміє будувати моделі попиту і пропозиції, визначати рівноважні параметри ринку та розраховувати показники еластичності.

# Теорія споживацького вибору та теорія виробництва

## Тема 1.4а — Теорія споживацького вибору (Лекція 5, 2 год.)

Корисність та споживацький вибір: загальна і гранична корисність, закон спадної граничної корисності. Бюджетне обмеження споживача. Криві байдужості та карта байдужості. Рівновага споживача. Ефект доходу та ефект заміщення. Поведінка споживача на ринках ІТ-продуктів і сервісів.

**Практика (1 год.):** Побудова кривих байдужості; аналіз рівноваги споживача; кейс «Споживацькі переваги на ринку цифрових товарів».

**СРС (5 год.):** Опрацювання: Ігнатюк А. І., Базилевич В. Д., Кирильчук О. В. та ін. «Мікроекономіка» (Київ : Ліра-К, 2023) — розділ «Теорія споживацького вибору»; підготовка реферату «Поведінкова економіка: раціональний та ірраціональний вибір споживача».

## Тема 1.4б — Теорія виробництва та витрат (Лекція 6, 2 год.)

Виробнича функція: ізокванта, ізокошта, рівновага виробника. Короткострокові та довгострокові витрати: постійні, змінні, сукупні, середні, граничні. Ефект масштабу виробництва. Прибуток підприємства: бухгалтерський і економічний. Умова максимізації прибутку.

**Практика (1 год.):** Розрахунок витрат підприємства; аналіз умов максимізації прибутку; кейс «Витрати ІТ-стартапу: структура та оптимізація».

**СРС (5 год.):** Опрацювання: Машенко М. А. та ін. «Економічна теорія» (Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022) — розділи «Виробництво» та «Витрати»; підготовка порівняльної таблиці «Витрати підприємства у короткостроковому та довгостроковому періодах».

# Ринкові структури та мікроекономічний аналіз

## Тема 2.1

Досконала конкуренція: ознаки, умови рівноваги фірми у короткостроковому та довгостроковому періодах.

## Тема 2.2

Монополія та монополістична конкуренція: поведінка фірми, встановлення ціни, суспільні наслідки.

## Тема 2.3

Олігополія та ринки факторів виробництва: праця, капітал, земля, підприємницький хист.

# Досконала конкуренція

## Лекційний матеріал (4 год.)

Ринкові структури та їх класифікація. Досконала конкуренція: ознаки, умови. Поведінка фірми в умовах досконалої конкуренції у короткостроковому та довгостроковому періодах. Умова максимізації прибутку:  $MR = MC$ . Крива пропозиції конкурентної фірми та галузі. Ефективність конкурентних ринків: алокативна та виробнича ефективність. Надлишок споживача і виробника.

### Ключові питання

- Ознаки та умови досконалої конкуренції
- Рівновага конкурентної фірми у короткостроковому та довгостроковому періодах
- Умова максимізації прибутку та беззбитковості
- Ефективність конкурентних ринків
- Застосування моделі досконалої конкуренції для аналізу ринків

## Практичне заняття (2 год.)

**Завдання 1.** Аналіз рівноваги конкурентної фірми: розрахунок оптимального обсягу виробництва, прибутку або збитку за заданими умовами.

**Завдання 2.** Кейс: «Ринок фриланс-послуг у сфері ІТ як приклад конкурентного ринку: аналіз структури, ціноутворення та умов входу». Групова робота та презентація висновків.

**Завдання 3.** Тестування за ключовими термінами теми (10 питань).

## Самостійна робота (8 год.)

- Опрацювання: Ігнатюк А. І., Базилевич В. Д., Кирильчук О. В. та ін. «Мікроекономіка» (Київ : Ліра-К, 2023) — розділ «Досконала конкуренція»
- Підготовка реферату: «Досконала конкуренція як теоретична модель та її застосування для аналізу реальних ринків»
- Складання порівняльної таблиці «Рівновага фірми у коротко- та довгостроковому періодах»



**Очікуваний результат:** студент вміє характеризувати ринок досконалої конкуренції, розраховувати рівноважні параметри фірми та оцінювати ефективність конкурентних ринків.

# Монополія та монополістична конкуренція



## Лекційний матеріал (4 год.)

Монополія: ознаки, джерела монопольної влади. Поведінка монополіста: визначення ціни та обсягу виробництва. Цінова дискримінація. Монопольний прибуток та суспільні втрати. Монополістична конкуренція: особливості, нецінова конкуренція. Антимонопольне регулювання в Україні та ЄС.

## Практика (2 год.) та СРС (7 год.)

**Практика:** Розрахунок оптимального обсягу виробництва монополіста; аналіз цінової дискримінації на прикладах цифрових ринків; дискусія «Монополії у IT-секторі: загроза чи неминучість?».

**СРС:** Опрацювання: Ігнатюк А. І., Базилевич В. Д., Кирильчук О. В. та ін. «Мікроекономіка» (Київ : Ліра-К, 2023) — розділ «Монопольний ринок»; підготовка аналітичної записки «Антимонопольна політика України: сучасний стан та проблеми».

# Олігополія та ринки факторів виробництва

## Тема 2.3а — Олігополія (Лекція 9, 2 год.)

Олігополія: ознаки, моделі поведінки. Модель Курно, модель Бертрана, модель зламаної кривої попиту. Таємна змова та картелі. Теорія ігор як інструмент аналізу стратегічної поведінки. Дилема в'язня. Застосування теорії ігор у ІТ-галузі (конкуренція між платформами, ціноутворення на ринку хмарних сервісів).

**Практика (1 год.):** Аналіз стратегічної поведінки фірм в умовах олігополії; розв'язання задач на основі теорії ігор; кейс «Конкуренція між великими ІТ-компаніями: стратегії і рівноваги Неша».

**СРС (5 год.):** Опрацювання: Ігнатюк А. І., Базилевич В. Д., Кирильчук О. В. та ін. «Мікроекономіка» (Київ : Ліра-К, 2023) — розділ «Олігополія»; підготовка есе «Теорія ігор та прийняття рішень у бізнесі».

## Тема 2.3б — Ринки факторів виробництва (Лекція 10, 2 год.)

Ринок праці: попит та пропозиція на працю, заробітна плата, мінімальна заробітна плата, профспілки. Ринок капіталу: відсоткова ставка, дисконтування, інвестиції. Ринок землі: рента, ціна землі. Підприємницький хист як фактор виробництва: прибуток та ризик. Ринок праці у ІТ-секторі України.

**Практика (1 год.):** Аналіз попиту та пропозиції на ринку праці програмістів; розрахунок теперішньої вартості інвестиційних проектів; дискусія «Мінімальна заробітна плата: за і проти».

**СРС (5 год.):** Підготовка аналітичної записки «Ринок праці у сфері ІТ в Україні: тенденції, зарплатні очікування, структура попиту». Опрацювання статистичних даних Держстату та галузевих досліджень.

# Макроекономіка: функціонування національної економіки

## Тема 3.1

Макроекономічні показники: ВВП, ВНП, ЧНП, національний дохід. Система національних рахунків.

## Тема 3.2

Макроекономічна нестабільність: інфляція, безробіття, циклічні коливання ділової активності.

## Тема 3.3

Фіскальна та монетарна політика держави. Грошовий обіг і банківська система. Економічне зростання.

# Макроекономічні показники та система національних рахунків

## Лекційний матеріал (4 год.)

Макроекономіка як наука: предмет, метод, завдання. Система національних рахунків (СНР): основні принципи побудови. ВВП: поняття, методи розрахунку (виробничий, витратний, доходний). Реальний і номінальний ВВП. Дефлятор ВВП та ІСЦ. Інші макроекономічні показники: ВВП, ЧНП, НД, особистий і розташовуваний дохід. Макроекономічні показники України в умовах воєнного часу.

## Ключові питання

- Методи розрахунку ВВП та їх порівняння
- Відмінність між реальним і номінальним ВВП
- Дефлятор ВВП та індекс споживчих цін
- Структура ВВП України та її зміни під час війни
- Обмеження ВВП як показника добробуту

## Практичне заняття (2 год.)

**Завдання 1.** Розрахунок ВВП за трьома методами на умовних прикладах; аналіз структури ВВП за видатками.

**Завдання 2.** Кейс: аналіз динаміки ВВП України 2020–2024 рр. за даними Держстату — вплив пандемії, воєнного вторгнення та відновлення.

**Завдання 3.** Тестування за ключовими термінами теми (10 питань).

## Самостійна робота (8 год.)

- Опрацювання: Пилипенко Г. М., Пилипенко Ю. І. «Економічна теорія» (Дніпро : НТУ «ДП», 2022) — розділ «Макроекономічні показники»
- Підготовка аналітичної записки «Динаміка ВВП України: порівняльний аналіз 2019–2024 рр.»
- Аналіз статистичних даних Державної служби статистики України щодо макроекономічних показників



**Очікуваний результат:** студент вміє розраховувати ВВП різними методами, аналізувати макроекономічну статистику та інтерпретувати динаміку ключових показників.

# Макроекономічна нестабільність: інфляція, безробіття, цикли



## Інфляція

Поняття, вимірювання, види (повзуча, галопуюча, гіперінфляція). Причини та соціально-економічні наслідки. Антиінфляційна політика.



## Безробіття

Поняття, рівень безробіття, види (структурне, циклічне, фрикційне). Природний рівень безробіття. Закон Оукена. Наслідки для економіки.



## Економічні цикли

Ділові цикли: підйом, пік, спад, депресія. Теорії циклів. Антициклічна політика. Особливості циклічних коливань в умовах війни.

## Лекційний матеріал (2 год.)

Інфляція: поняття, причини, наслідки, антиінфляційна політика. Крива Філіпса. Безробіття: види, рівень, соціальні наслідки, закон Оукена. Ділові цикли: фази, теорії, антициклічна стабілізаційна політика. Макроекономічна нестабільність в Україні: інфляційні тиски та ринок праці в умовах воєнного стану.

## Практика (2 год.) та СРС (7 год.)

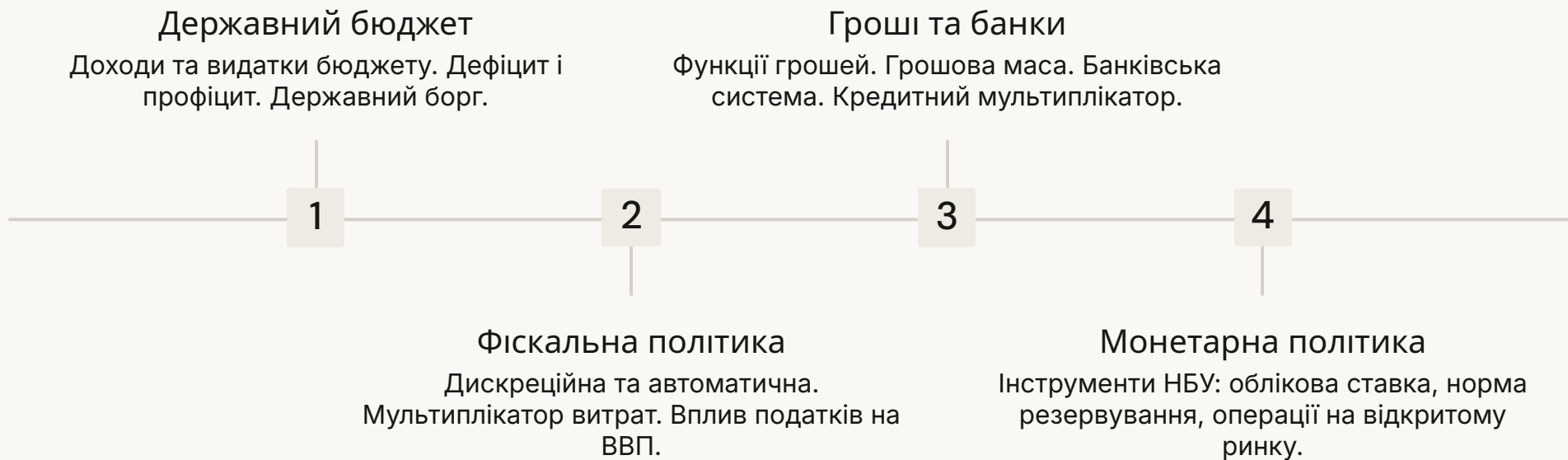
**Практика:** Розрахунок рівня інфляції та безробіття за статистичними даними; аналіз кривої Філіпса; дискусія «Інфляція в Україні 2022–2024 рр.: причини та заходи НБУ».

**СРС:** Опрацювання: Мащенко М. А. та ін. «Економічна теорія» (Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022) — розділ «Макроекономічна нестабільність»; підготовка аналітичної записки «Безробіття в Україні в умовах воєнного часу: масштаби та державна підтримка».



**Очікуваний результат:** студент вміє аналізувати прояви макроекономічної нестабільності, розраховувати показники інфляції та безробіття, оцінювати антициклічну політику держави.

# Фіскальна та монетарна політика. Економічне зростання



## Лекційний матеріал (4 год.)

Державні фінанси та бюджетна система. Фіскальна політика: інструменти, мультиплікатори. Гроші: функції, грошові агрегати. Банківська система і кредитна мультиплікація. Монетарна політика НБУ: цілі та інструменти. Теорії економічного зростання: неокласична, кейнсіанська, ендогенного зростання. Фактори економічного зростання. Цифровізація та IT-сектор як чинники зростання в Україні.

## Практика (2 год.) та СРС (8 год.)

**Практика:** Аналіз державного бюджету України за поточний рік; дискусія «Облікова ставка НБУ та її вплив на кредитування і інфляцію»; кейс «IT-сектор як драйвер економічного зростання України».

**СРС:** Опрацювання: Пилипенко Г. М., Пилипенко Ю. І. «Економічна теорія» (Дніпро : НТУ «ДП», 2022) — розділи «Фіскальна та монетарна політика», «Економічне зростання»; підготовка аналітичної записки «Монетарна політика НБУ в умовах воєнного стану: завдання та результати».



**Очікуваний результат:** студент вміє аналізувати інструменти фіскальної та монетарної політики, характеризувати чинники економічного зростання і оцінювати роль IT-сектору в розвитку національної економіки.

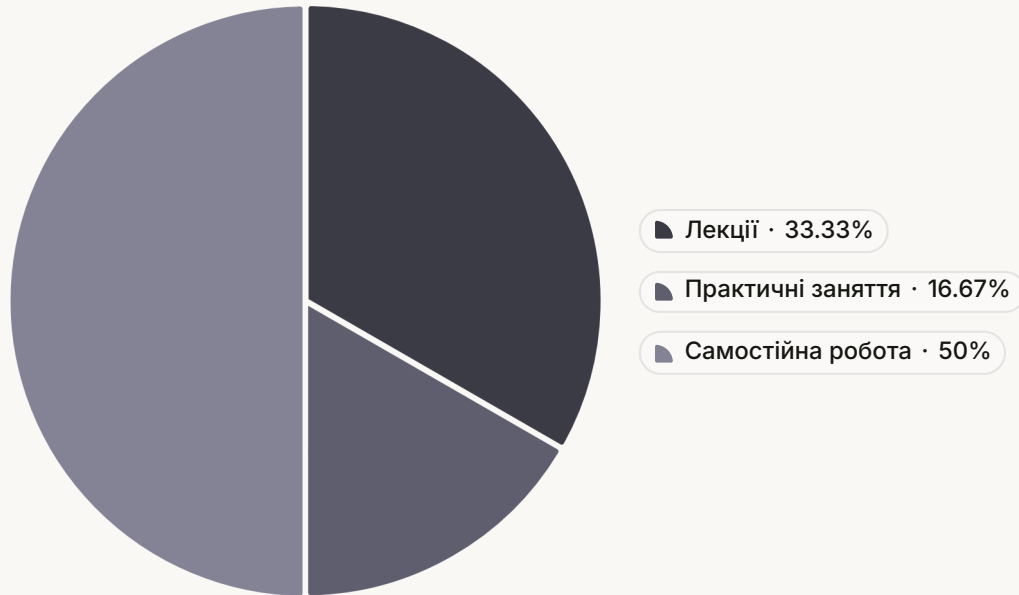
# Розподіл навчального часу — 90 годин

| Модуль   | Тема                                                | Лекції (год.) | Практичні (год.) | СРС (год.) |
|----------|-----------------------------------------------------|---------------|------------------|------------|
| Модуль 1 | Тема 1.1 — Предмет і метод економічної теорії       | 2             | 1                | 5          |
|          | Тема 1.2 — Економічні системи та ринок              | 2             | 1                | 5          |
|          | Тема 1.3 — Попит, пропозиція, рівновага             | 4             | 2                | 8          |
|          | Тема 1.4 — Теорія споживача і виробника             | 4             | 2                | 10         |
| Модуль 2 | Тема 2.1 — Досконала конкуренція                    | 4             | 2                | 8          |
|          | Тема 2.2 — Монополія та монополістична конкуренція  | 4             | 2                | 7          |
|          | Тема 2.3 — Олігополія та ринки факторів виробництва | 4             | 2                | 10         |
| Модуль 3 | Тема 3.1 — Макроекономічні показники та СНР         | 4             | 2                | 8          |
|          | Тема 3.2 — Інфляція, безробіття, цикли              | 2             | 2                | 7          |
|          | Тема 3.3 — Фіскальна, монетарна політика, зростання | 4             | 1                | 8          |
| Разом    | 10 тем                                              | 34            | 15               | 76         |



**Загальний обсяг: 90 годин = 3 кредити ЄКТС.** Лекції — 30 год., практичні — 15 год., самостійна робота — 45 год. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

# Структура навчального часу



## Коментар до розподілу

Загальний обсяг — **90 годин (3 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

### Лекції — 30 год. (33%)

Системне подання ключового теоретичного матеріалу з мікро- та макроекономіки з використанням схем, графіків і прикладів із практики ІТ-ринку та економіки України.

### Практичні — 15 год. (17%)

Розв'язання задач, аналіз кейсів, дискусії та захист міні-проектів. Акцент на застосуванні економічних моделей до реальних ринкових ситуацій.

### Самостійна робота — 45 год. (50%)

Поглиблене вивчення, підготовка аналітичних матеріалів, робота зі статистикою та науковою літературою. Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни**.

# Самостійна робота студентів — Детальний опис



## Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з економічної теорії, мікроекономіки та макроекономіки (Пилипенко, Машченко, Ігнатюк, Базилевич та ін.), науковими статтями у фахових виданнях. Студент конспектує ключові положення, виділяє головні поняття та порівнює підходи різних авторів.



## Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів: Державної служби статистики ([ukrstat.gov.ua](http://ukrstat.gov.ua)), Національного банку України ([bank.gov.ua](http://bank.gov.ua)), Верховної Ради ([zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua)), Міністерства економіки ([me.gov.ua](http://me.gov.ua)). Аналіз статистичних даних, пошук актуальної інформації для навчальних завдань.



## Індивідуальні завдання

Виконання аналітичних завдань (розв'язання задач, побудова графіків, порівняльний аналіз ринкових структур); творчих завдань — есе, аналітичні записки, міні-дослідження з актуальних питань ринкової та макроекономіки України.



## Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять (розв'язання задач, повторення теорії); підготовка до тестувань (ключові терміни, формули, графіки); підготовка до контрольних робіт за кожним модулем (систематизація знань, типові питання).

# Форми контролю знань

1

## Поточний контроль

Завдання: аналітичні, розрахункові та тестові вправи за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу.

Проводиться після кожної теми у формі тестування (10–15 питань) або усного опитування чи розв'язання задач.

2

## Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або реферат, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, розрахункові задачі, аналіз ринкових ситуацій).

Оцінюються повнота відповіді, аргументованість та обґрунтованість висновків. Проводиться після завершення кожного змістовного модуля.

3

## Підсумковий контроль

Залік або іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування та письмові відповіді на питання, розв'язання задач. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали: **100-бальна система** з переведенням у національну шкалу та ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).

# Методи викладання

Викладання дисципліни «Економічна теорія» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок кількісного аналізу, критичного мислення та прийняття рішень, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері комп'ютерної інженерії.



## Лекції

Системне подання теоретичного матеріалу з використанням схем, графіків, таблиць і прикладів із реальних ринків; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.



## Розв'язання задач

Практичні розрахунки: визначення рівноважних цін, витрат, показників еластичності, макроекономічних індикаторів; формування навичок кількісного економічного аналізу.



## Кейс-стаді

Аналіз реальних ринкових ситуацій (ІТ-ринок, ринок праці, поведінка компаній); студенти виявляють проблему, пропонують рішення та обґрунтовують висновки на основі економічних моделей.



## Дискусії

Обговорення дискусійних питань економічної теорії та практики; розвиток критичного мислення, аргументації та здатності аналізувати суперечливі економічні явища.



## Самостійне дослідження

Підготовка аналітичних записок, рефератів і презентацій за обраною темою; розвиток навичок самостійного пошуку, аналізу та систематизації економічної інформації.



## Статистичний аналіз

Робота зі статистичними даними Держстату, НБУ, МВФ: аналіз динаміки макроекономічних показників, побудова графіків, інтерпретація тенденцій.

# Рекомендована література — Підручники та посібники (2022–2024 рр.)

1. Пилипенко Г. М., Пилипенко Ю. І.

Економічна теорія : навч. посіб. / Г. М. Пилипенко, Ю. І. Пилипенко; М-во освіти і науки України, НТУ «Дніпровська політехніка». — Дніпро : НТУ «ДП», 2022. — 196 с.

2. Мащенко М. А., Бріль М. С., Кліменко О. М. та ін.

Економічна теорія [Електронний ресурс] : навчальний посібник для самостійної роботи студентів / за заг. ред. М. А. Мащенко. — Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. — 266 с.

3. Ігнатюк А. І., Базилевич В. Д., Кирильчук О. В. та ін.

Мікроекономіка : підручник. — Київ : Ліра-К, 2023. — 420 с.

4. Кудінова А., Кулага І., Лопух К.

Основи економічних знань : навч. посіб. — Київ : ВЦ «Академія», 2023. — 208 с.

5. Грушко В. І. та ін.

Економіка відновлення : навчальний посібник. — Київ : Університет «КРОК», 2023. — 221 с. *Рекомендується для тем 3.1–3.3 (макроекономіка в умовах воєнного часу та відновлення).*

6. Шибяєва Н. В., Бабан Т. О., Ткаченко С. Є.

Сучасні економічні теорії : навчальний посібник для здобувачів третього рівня вищої освіти. — Харків : ДБТУ, 2024. — (для поглибленого вивчення окремих тем).

7. Єршова О. О., Гончаренко І. М.

Сучасні моделі управління розвитком бізнесу в умовах воєнного стану. — Журнал стратегічних економічних досліджень. — 2022. — № 2(7). — С. 75–84. *Рекомендується для тем 2.3, 3.3.*

8. Економічна теорія : підручник.

— Київ : Ліра-К, 2022. — 450 с. *Комплексний підручник для студентів технічних спеціальностей, охоплює основи мікро- та макроекономіки.*

# Нормативно-правова база

## → Конституція України

Прийнята 28 червня 1996 р. Статті 13–42 — економічні права і свободи, основи господарської діяльності. [zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua)

## → Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436–IV

Правові засади господарської діяльності, форми власності та організаційно-правові форми підприємств. [zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua)

## → Закон «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001 № 2210–III

Правова основа антимонопольного регулювання та захисту конкуренції в Україні. [zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua)

## → Закон «Про Національний банк України» від 20.05.1999 № 679–XIV

Правовий статус та функції НБУ, монетарна та курсова політика, банківський нагляд. [zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua)

## → Закон «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145–VIII

Визначає засади освітньої діяльності в Україні, у т. ч. викладання економічних дисциплін. [zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua)

# Офіційні ресурси та фахові видання

## Державна служба статистики

**[ukrstat.gov.ua](http://ukrstat.gov.ua)** — офіційні статистичні дані з ВВП, інфляції, безробіття, зовнішньої торгівлі та інших макроекономічних показників.

## Національний банк України

**[bank.gov.ua](http://bank.gov.ua)** — інфляційні звіти, дані про облікову ставку, грошову масу, кредитний ринок і валютний курс.

## Верховна Рада України

**[zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua)** — нормативно-правова база, законодавчі акти з питань господарювання, оподаткування та антимонопольного регулювання.

## Міністерство економіки України

**[me.gov.ua](http://me.gov.ua)** — прогнози економічного розвитку, аналітичні матеріали, стратегії розвитку галузей та регіонів.

## Журнал «Економіка та суспільство»

**[economyandsociety.in.ua](http://economyandsociety.in.ua)** — фахове рецензоване видання з питань економічної теорії та практики.

## Журнал «Інфраструктура ринку»

**[market-infr.od.ua](http://market-infr.od.ua)** — наукові статті з актуальних проблем ринкової економіки та підприємництва.

## Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського

**[nbuv.gov.ua](http://nbuv.gov.ua)** — електронні ресурси, наукові статті, монографії з економічної теорії та суміжних дисциплін.

## Міністерство освіти і науки України

**[mon.gov.ua](http://mon.gov.ua)** — освітні стандарти, навчальні програми, методичні матеріали для ЗВО.

# Зв'язок дисципліни зі спеціальністю 123 «Комп'ютерна інженерія»

## Чому «Економічна теорія» для інженерів?

Дисципліна «Економічна теорія» є невід'ємною складовою підготовки бакалаврів зі спеціальністю 123 «Комп'ютерна інженерія». Розуміння законів ринкової економіки, механізмів ціноутворення та макроекономічної динаміки дозволяє майбутнім інженерам приймати обґрунтовані рішення в умовах ринкової невизначеності.

Сучасний фахівець у сфері ІТ та комп'ютерних технологій працює в глобальному ринковому середовищі, де знання економічних закономірностей, аналіз витрат і вигод, розуміння ринкових структур є конкурентною перевагою.

## Практичне значення для майбутньої кар'єри

- Розуміння ринкового ціноутворення для визначення вартості ІТ-продуктів і послуг
- Аналіз витрат і вигод при прийнятті технічних та бізнес-рішень
- Знання макроекономічного середовища для оцінки ризиків при відкритті стартапу
- Критичне мислення та кількісний аналіз — ключові навички для інженера та менеджера
- Розуміння конкурентного ринку ІТ-послуг (хмарні сервіси, SaaS, аутсорс)
- Навички роботи зі статистичними даними, систематизації та аналізу великих масивів інформації

# Ключові компетентності курсу — Підсумок



Курс охоплює три ключові розділи економічної науки — від основ мікроекономічного аналізу до макроекономічних процесів — і формує у студентів цілісне економічне мислення, необхідне для успішної діяльності у сфері комп'ютерної інженерії та IT-бізнесу.

# Бажаємо успіхів у вивченні Економічної теорії!

90

Годин

Загальний обсяг дисципліни

3

Кредити ЄКТС

Відповідно до стандарту

10

Тем

У 3 змістовних модулях

8

Джерел

Рекомендованої літератури 2022–2024 рр.

«Економіка — це мистецтво задовольняти безмежні потреби за допомогою обмежених ресурсів.» — Лоренс Пітер

Спеціальність 123 · Комп'ютерна інженерія · Бакалавр · 3 кредити ЄКТС